

Oponentský posudek diplomové práce Žanety Vojířové Pojetí problematiky komunikačních funkcí v tradici české syntaxe (s přihlédnutím k didaktickým aspektům)

Téma diplomové práce, které si Žaneta Vojířová zvolila pro svou diplomovou práci, považuji za velmi aktuální, a to zejména proto, že v současnosti vystupuje do popředí potřeba uplatnění kognitivně-komunikačního principu jako základního východiska výuky českého jazyka. Tradiční výuka „druhů vět podle postoje mluvčího ke skutečnosti“ je z hlediska současných didaktických potřeb, zejména v oblasti rozvoje komunikačních kompetencí žáků, jedním z nejkontroverznějších a nejproblematictější pojatých témat jazykového vyučování.

V úvodu práce na s. 6 autorka správně poznamenává, že *„v tomto učivu by měl být kladen důraz právě na správnou interpretaci propozičních obsahů dané výpovědi, a to i obsahů skrytých (indirektně vyjádřených), popřípadě manipulativních“*. Diplomantka vhodně stanovuje tři hlavní výzkumné otázky. V teoretické části práce autorka na základě pečlivého studia odborné literatury porovnává různé přístupy k dichotomii věta – výpověď.

Výborně je zpracována kapitola Pojetí problematiky KF výpovědí v české lingvistice, skvěle jsou také komunikační funkce výpovědí vymezeny v předchozí kapitole.

Rovněž empirická část diplomové práce vykazuje vysokou úroveň. Autorka podrobila důkladné analýze učebnice českého jazyka vydané v různých obdobích po roce 1989. Porovnává didaktickou transformaci učiva ve vztahu k odbornému vymezení problematiky v publikaci Skladba spisovné češtiny Miroslava Grepla a Petra Karlíka z roku 1986. Tematika komunikačních funkcí výpovědí je velmi obtížná, a jak autorka uvádí v teoretické části, jejich klasifikace je v české lingvistice nejednotná. O to obtížnější je didaktická transformace takového učiva. Ve snaze o naprosto detailní analýzu autorka např. hodnotí jako nedostatek některá chybějící detailnější poučení, např. u učebnice českého jazyka pro 7. ročník nakladatelství Jinan *„...chybí zde poučka o tom, že se můžeme setkat i s oznamovací funkcí ve formě tázací či zvolací věty.“* Za nejlepší výklad pak považuje ten, který je nejpodrobnější a nejpropracovanější. V diplomové práci by však bylo vhodné uvést, že z hlediska účinnosti didaktické transformace učiva nemusí být vždy nejefektivnější takový přístup, který do učebnice zavádí nejvíce termínů a

nejdetailnější popis všech případů, které mohou nastat. V závěru diplomové práce autorka výborně vyhodnocuje zjištění související se třemi výzkumnými otázkami.

Diplomová práce je velmi rozsáhlá (96 stran). Větší rozsah s sebou bohužel nese i vyšší počet formálních nedostatků.

S. 11: *Einstainovy teorie*

S. 13: *Nápomocný nám byl zároveň i článek K. Horálka (1976) z časopisu Slovo a slovesnost, nebo Nový encyklopedický slovník češtiny (2017) Nadbytečná čárka před spojkou nebo je na téže stránce i níže. Podobně i s. 45.*

S. 14: *Mezi další podporovatele tohoto přístupu, jehož stať v jedné z publikací v naší práci dále rozebíráme, patří J. Hrbáček.*

S. 28: *...aby se vyvaroval nepříznivým následkům (popř. sankcím) z neplnění.*

S. 45: *...ať už v samotném uspořádání, výkladu, dokládaném materiálu či v klasifikaci KF.*

Méně zdařilá stylizace:

S. 36: *Tímto způsobem nám autor dle našeho názoru velmi jasně a stručně vysvětlil základní problém týkající se KF, který sice ve své publikaci z roku 1986 také probíral, nicméně dle osobního soudu studenta mohu říci, že nyní vybral mnohem výstižnější ukázky.*

S. 39: *...tzn., že chceme*

S. 45: *Což tedy dopomohlo ke snadnějšímu porozumění dané problematice.*

I přes tyto dílčí nedostatky však diplomovou práci Bc. Žanety Vojířové považuji za velmi inspirativní pro učitele českého jazyka. Je dokladem toho, že téma komunikačních funkcí výpovědí je z hlediska didaktické transformace učiva nejkontroverznějším tématem jazykového vyučování vůbec.

Autorka se s řešenou problematikou vyrovnala se ctí.

Diplomovou práci doporučuji k obhajobě a navrhuji klasifikaci výborně.

Plzeň 7. 5. 2019

PaedDr. Jana Vejvodová, CSc.,
oponentka diplomové práce